

СТАНОВИЩЕ

от д-р Пенка Тодорова Кънева,

доцент във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „професор“

на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...
(научна специалност: Методика на обучението по руски език)

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 39 от 02.05.2023 г., и на интернет-страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Руска филология“ към Филологическия факултет, като кандидат участва доц. д-р Надя Петрова Чернева от катедра „Руска филология“ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Предмет: Със заповед № РД-21-1600 от 31.07.2023 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПУ по област на висше образование област на висше образование 1. Педагогически науки , професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по руски език), обявен за нуждите на катедра „Руска филология“ към Филологическия факултет на ПУ.

В обявения конкурс участва **един кандидат - доц. д-р Надя Петрова Чернева**, преподавател в катедра „Руска филология“ на ПУ.

Представеният от доц. д-р Надя Чернева комплект от материали на електронен носител съдържа всички необходими документи и е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Доц. д-р Надя Чернева представя за рецензиране една монография; единадесет статии (от които четири - в съавторство), публикувани в България, в научно списание, реферирано в Web of Science; две публикации в чужбина, поместени в сборници с научни статии; една рецензия

на книга, издадена в чужбина, посветена на проблематика, пряко свързана с научната специалност на конкурса, и една статия, публикувана в научно списание у нас – общо 16 научни труда, които не са използвани в предишни процедури.

Кратки биографични данни на кандидата

Надя Чернева се дипломира в Пловдивския университет като магистър по руска филология с втора специалност „български език и литература“ през 1983 г. и като бакалавър: „преподавател по английски език“, през 1994 г. Докторската ѝ степен по филология е защитена през 2003 г. в Държавния институт по руски език „А. С. Пушкин“, Москва (фразеология, лингвокултурология, методика на ЧЕО) и утвърдена от ВАК през 2004 г. Паралелно, в периода от 1997 до 2014 г., завършва пет езикови и научни специализации в Русия – в Държавния институт по руски език „А. С. Пушкин“, Москва, и в Санктпетербургския държавен университет.

Академичната кариера на доц. д-р Надя Чернева започва през 1990 г. в Пловдивския университет, където последователно заема длъжностите: преподавател, асистент, старши асистент, главен асистент и където през 2013 г. е избрана за доцент по професионално направление 2.1 Филология (Славянски езици – Руски език – Лингвокултурология). Доц. Чернева чете лекционни курсове и в други висши учебни заведения: АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“, Локалния център на Нов български университет в Пловдив, Медицинския университет – Пловдив, Университета по хранителни технологии в Пловдив.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Справката за учебната работа на доц. д-р Надя Чернева показва, че учебната ѝ натовареност има пряка връзка с профила на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в направление 1.3. Педагогика на обучението по ...

Преподавателката чете лекционни курсове с лингвистична, методическа и лингвокултурологична проблематика - 19 курса в ПУ "Паисий Хилендарски" и 9 курса и семинари в други университети. По-голямата част от преподаваните дисциплини са пряко свързани с профила на конкурса: „Компетентностен подход и иновации в образованието“, „Текстът като лингводидактическа единица“, „Билингвизъм: теоретически и практически аспекти“, „Съвременен руски език – Лексикология“, „Странознание на Русия“, „Русия в световната цивилизация“, „Съпоставителна лингвокултурология“ и др. От 2022 година е ръководител на магистърската програма „Методика на преподаването на руски език“.

Извънаудиторната дейност на доц. д-р Чернева също е изключително интензивна и посветена на актуални проблеми на методиката на обучение по чужд език. Кандидатът за заемане на академичната длъжност „професор“ е организатор на 12 методически конференции и научно-методически семинари в областта на преподаването на руски език като чужд за учители, университетски преподаватели, студенти и докторанти; на международен научно-практически семинар „Обучение по преводаческо майсторство“ за студенти-русисти; автор на майсторски клас за педагози „Танцът в лингводидактиката“ в Методически семинар за ръководители на руски центрове от 65 страни в рамките на Международен студентски фестивал „Друзья, прекрасный наш союз“; лектор в 6 издания на Международната квалификационна школа „Съвременни педагогически технологии в обучението по руски език като чужд“ на ВСУ; ръководител на представителния отбор на ПУ "Паисий Хилендарски“ във всички издания на международната квалификационна школа „Съвременни педагогически технологии в обучението по руски език като чужд“ на ВСУ, Черноризец Храбър" – Варна; ръководител на представителния отбор на ПУ "Паисий Хилендарски в 5 издания на Международния студентски фестивал „Друзья, прекрасный наш союз“.

Впечатляваща с обема и многопосочността си е проектната дейност, в която се включва доц. д-р Надя Чернева: тя участва в реализацията на 35 научни и образователни проекта, от които 17 - централизиранни европейски, 6 - международни, 4 - двустранни, 3 - национални и 5 – вътрешноуниверситетски. Ръководител е на два международни проекта.

Не на последно място, а вероятно и като следствие от всичко гореизброено, трябва да се подчертае интензивната административна дейност на доц. д-р Надя Чернева като: Заместник-ректор "Международно сътрудничество, академична мобилност, връзки с обществеността и протокол" (2019 - 2023); Заместник-декан на ФФ по международната дейност (2014 - 2019); Научен секретар на ФФ „Международна дейност, евроинтеграция, центрове и кабинети" (2007-2014); Факултетен координатор по програма Еразъм на ФФ (2005 - 2019); Председател на "Комисията по международната дейност" към ПУ (2019 - 2023); Директор на Аудиовизуален център към ПУ (от 2021 г. до наст. момент); Директор на Център за руски език и култура (2010- 2021); Директор на Център за езици и интеркултурна комуникация (от 2007 до наст. момент).

Всичко, посочено до тук, ми дава основание да твърдя, че кандидатът има необходимия опит за заемане на академичната длъжност „професор“.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

В научното развитие на доц. Чернева се открояват изследвания в областта на теорията и практиката на чуждоезиковото обучение, лингвокултурологията, межкултурната кому-

никация, интеркултурното образование, етнолингвистиката, съпоставителното езикознание, философията на езика.

Централно място в научната продукция на доц. д-р Надя Чернева заема монографията „Лингводидактологични пространства на културния диалог“ (Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски“, 2023 г.), в която се изследва процеса на овладяването на културата през отношенията език – човек – свят. Приносният характер на монографията е свързан с аргументираните иновативни интердисциплинарни технологии и практики, насочени към постигането на межкултурен диалог и изграждането на ключови лингвистични и екстралингвистични компетенции. Особено ценно в практико-приложен аспект е описанието на оригиналната разработка на модел за межкултурен тренинг, приложим в практиката на чуждоезиковото обучение и интеркултурното образование. Съществен принос за теорията и методиката на чуждоезиковото обучение е разкриването на лингводидактическият потенциал на танца като социокултурен феномен и поставянето му в основата на методическа концепция за чуждоезиково обучение с конкретизирана система от упражнения.

Включването на лингвокултурните единици като ресурс в методиката на преподаване на руски език като чужд е тема на още няколко публикации на авторката (статии №1, 2, 3, 4, 12, 14, 15).

За това, че интересът на Надя Чернева към разкриването на лингводидактологичния потенциал на културата и изкуството е траен и задълбочен, може да се съди от факта, че на тази проблематика са посветени пет от представените за рецензиране статии на кандидата (№ 5, 6, 7, 8, 9).

Межкултурната комуникация, интеркултурното образование и формирането на ключовата за съвременната лингводидактологична парадигма межкултурна компетентност са във фокуса на вниманието на две статии (№ 10, 11).

Най-съществените *научни приноси, които се съдържат в рецензираните научни трудове*, според мен са:

- ✓ Обосноваването на нови научноизследователски обекти в контекста на триадата култура – чуждоезиково обучение – педагогическа иноватика; разкриването на потенциала на изкуството като ефективен инструмент за преподаване и учене на чужди езици.
- ✓ Структурирането и описанието на етнокогнитивните и етнокомуникативните функции на феномена на руския фолклорен танц като традиционно знание, народно изкуство, семиосфера и прецедентен текст на руската култура, чието познаване е ключ към осъществяването на адекватен диалог между културите.

- ✓ Разкриването на лингводидактологичния потенциал на танца като социокултурен феномен и като продуктивна иновационна технология за практиката на чуждоезиковото обучение.
- ✓ Припознаването на балната тема като лингводидактологичен ресурс, който предлага разнообразие от теми, привлича микро- и макротекстове в качеството на езиков и илюстративен материал; дава възможност за формиране и задълбочаване на межкултурната компетентност за ефективен диалог на културите.

От *приносите с научно-приложен характер* като най-значими за образователната практика откроявам:

- ✓ Създаването и апробирането на методическа концепция, която включва специфична система от упражнения (за различни езикови равнища – А1, А2, В1), и аргументира включването на танца в чуждоезиковото обучение чрез разкриване на: а) езика на танца като психологически и социокултурен феномен и б) магията на танца като теория и практика в преподаването на чужд език в/или извън аудиторията.
- ✓ Авторските методически интерпретации за развитие на речеви умения и навици на занятията по руски език като чужд за напреднал етап чрез изучаването на руската разновидност на балната култура, което позволява обемно (нелинейно) тълкуване на процеси и възприятия в тяхната лингвокултурологична значимост.
- ✓ Разработените методически варианти на работа с „Руско-български речник на квазисимволите“ (Тула, 2021 година), които са инструмент за реализацията на технологията на културния диалог.
- ✓ Примерните методически разработки на уроци, в които песни и танци се използват за развитие на езиковите умения.

Оценявам формулираните приноси и получените научно-приложни резултати като лична заслуга на кандидата за заемане на академичната длъжност „професор“ доц. д-р Надя Чернева.

Приложената справка за наукометричните показатели на работата на доц. д-р Надя Чернева показва, че количествените показатели на критериите за минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „професор“ са изпълнени.

3. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки към доц. д-р Надя Чернева. Препоръката ми е да продължи да разработва изследвания в областта на интердисциплинарните технологии и практики за чуждоезиково обучение и да внедрява получените резултати в практиката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Надя Петрова Чернева **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като значителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, реферирани в международната база данни *Web of Science*. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на доц. д-р Надя Чернева е **несъмнена**.

Постигнатите от кандидата резултати в учебната и научно-изследователската дейност **напълно** съответстват на минималните национални изисквания и на Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на **доц. д-р Надя Петрова Чернева** на академичната длъжност „професор“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по руски език)

02.09.2023 г.

Изготвил становището:

(подпис)

.....

(доц. д-р Пенка Кънева)